

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 filler.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Az Andrássy-szobor leleplezése Budapesten.

Az Andrássy-szobor leleplezése.

Világraszóló pompával, a király és egész udvarának jelenlétében leplezték le vasárnap gróf Andrássy Gyula lovasszobrát az országháza előtt.

A szobor környékét izlésesen feldiszipították erre az alkalomra. Festői képet nyújtottak a selyemben-báronyban megjelent előkelő hölgyek, ezernél többre menő díszmagyar öltözetek, katonai uniformisok stb.

A király koronás sátora volt a gyönyörű kép központja, melyek a koronaőrök alabárdjai és ércsisakjai vettek körül.

Előtte állottak az ország nagyjai, a miniszterek és magasrangú tisztviselők, oldalt a külföldi diplomaták, három nagykövet és nagyszámu diplomáciai ügyvivő, kíséretükkel díszöltönyben, köztük többen — így a német nagykövet — katonai uniformisban, két kínai diplomata nemzeti viseletben, díszes selyemszoknyában, fejükön nagy üveggombos főveggel, míg egy kis japán diplomata, aki szintén általános érdeklődés tárgya volt, az Európában szokásos aranyos diplomata-kabátot viselte.

A királyt, Frigyes és József főherceget, Klotild, Izabella, Augusztia és Erzsébet főhercegnőket, (kik közt Klotild főhercegnő magyar viseletben jelent meg) éljenzés fogadta érkezéskor. A király egészen a sátor szélére állt s onnan hallgatta Széll Kálmán emelkedett hangú, értékes beszédét, melyre ő felsége röviden válaszolt, mely után a küldöttségek megkoszorúzták a művészies szobrot. Az egész ünnepség zavartalan hangulatban folyt le, még a szokásos Gotterhalte is elmaradt.

A király beszéde Andrássyról.

Széll Kálmán beszédére a király ezeket válaszolta:

Őszinte meglepéssel tölt el, hogy részt vehetek azon szobornü leleplezésén, melyet Magyarország az ő nagy fiának e hozzá méltó helyen állított.

Hátásan emlékezve meg ama soha el nem muló érdemeiről, melyeket a boldogult Andrássy gróf király, hazája és a monarchia körül szerzett, azon reményemnek adok kifejezést, hogy e kiváló férfit, aki úgy Magyarország politikai életének, valamint a monarchia külügyi politikájának ma fennálló új alapját megteremtette, a jövő nemzedékek is eszményképül fogják tekinteni. Hulljon le a lepel!

Ezrek riadó éljenzése között hullott le a lepel. E pereben az őszi ég oszladozó felhői közül szelid verőfény áradt a gyönyörű alkotásra.

Vaszhievits János alpolgármester lépett ekkor elő, aki a főváros nevében átvette az emlékművet, miután szép szavakban kiemelte Andrássy Gyula érdemeit Budapest szépítése és fejlesztése körül. Azután az országgyűlés két Háza megkoszorúzza a szobrot. Előbb *Justh* Gyula tette le a képviselőház koszorúját, utána *Dessewffy* Aurél gróf. Azután a király körüljárta az emlékművet, megszólította az *Andrássy-*

család megjelent tagjait és *Széll* Kálmánnak meleg szavakban mondott köszönetet szép beszédeért. *Zala* Györgynek, a szobor alkotójának ismételt elismerését fejezte ki. Aztán *Wekerle* Sándor miniszterelnöktől és a kabinet tagjaitól elbucuzott és a királyi család tagjaitól is kísérve a közönség lelkes ovációi között visszahajtatott a királyi palotába.

A királyi család távoztával a küldöttségek hosszú sora vonult fel a szobor előtt, letéve koszorúját. Mire délre harangoztak, a lovasszobor fehér márványtalpazatán magasra halmozódtak a koszorúk és oszladozott az a hatalmas keret is, amelyet a fővárosi tanintézetek ifjúsága az ünnepi kép köré font.

Este a miniszterelnöki palotában díszbéd volt a külföldi diplomaták tiszteletére, akik onnan az Operaház díszelőadására (a *Toscát* adták) hajtottak. Az Operaházban megjelentek a főhercegek és főhercegnők is.

A német császár üdvözlése.

Vilmos német császár az Andrássy-szobor leleplezése alkalmából a következő táviratot intézte ő felségéhez:

Ő cs. és apost. kir. felségének Budapest.

Magyarország nagy fiának és a kiváló államférfijának, Andrássy grófnak emelt emlékmű mai ünnepies leleplezéséhez, akinek neve oly szoroson van összefűzve szövetségünk alapításával, baráti részvétellel küldöm Neked legszívélyesebb üdvözlétemet.
Vilmos.

Ő felsége a király e táviratra a következőképpen válaszolt:

Ő felségének a német császárnak és Poroszország királyának Neudeck, Felső-Szilézia.

A legszívélyesebben köszönöm Neked baráti üdvözlétedet az Andrássy grófnak, Magyarország és a monarchia ezen kiváló államférfijának emelt emlékmű mai leleplezése alkalmából. Neve, amint ez oly helyesen hangsúlyozod, szövetségünkkel szoroson egybekapcsolva fog fennmaradni.
Ferenc József.

Gazdaggyűlések.

(H. A.) Üdvözljük az ország minden részéből összesereglett gazdaközönséget, azzal a kívánsággal, hogy hazafias munkája gyümölcsét élvezhesse. Az összetartózkodás érzete már rég nem hatotta át úgy a magyar gazdatársadalmat, mint mostanság, amidőn a szociálista fészkelődések hideg lehellete a nyári aratási időben átsuhant az „istenáldás“ fölött. A gazda fátalmainak gyümölcse, az idej termés veszedelemben forgott az ország sok vidékén, bujtogató, lelketlen izgató kezek akarták kicsavarni a kaszanyelet a mezőgazdasági munkásnép sok ezreinek izmos kezé-

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ből. Darányi és miniszter társainak óvatos, elővigyázó intézkedései folytán elhárult ugyan az idén a veszedelem, de csirájában még nincs kiölve.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének most folyó gyűlésein élénken vitatja a magyar gazdaközönség, hogy mitevő legyen az évről-évre följululó bajokkal szemben.

Való igazság, hogy a magyar mezőgazdasági munkásnép helyzete nem valami rózsás, a megélhetési viszonyok megnehezedtek, de a gazdaközönség szintazonképpen érzi a súlyát a mai helyzetnek; a magyar földre nehezedő adóterhek és egyéb mostoha körülmények között a gazdának alig fizeti ki magát a föld művelése és a legjobb akarat mellett sem emelheti a munkabéreket.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének vasárnapi nagygyűlésén egy melegsivű magyar főrangú gazda Majláth József gróf fejtegeti a magyar munkáskérdést és a mezőgazdasági érdekképviselet rendezésének ügyét. Szíveljék meg gazdáink a nemes gróf javaslatait, mert igaza van neki abban, hogy elérkeztünk a tizenkettedik órába. Ha gazdaközönségünk vállvetett erővel nem szövetkezik a bajok leküzdésére, csakugyan elkövetkezik Majláth gróf jövődölése, hogy maholnap elveszti a talajt lábai alól.

Az e heti gazdaggyűlések fontosságát mérlegelték az ország gazdái azzal, hogy több mint félezren jelentkeztek a gyűléseken való részvételre. Kisérje áldás és szerencse önzetlen munkájukat!

Az ország dolga.

Az országgyűlés gyorsan letárgyalta a költségvetésnek általánosságban való elfogadásának ügyét. Tehette ezt, mert az országgyűlési vita előtt a bizottságokban alapos tárgyalás alá vették az összes tételeket. Tehették még azért is, mert úgy látszik az ellenzék nem talált anyagot, kifogásokat a költségvetés ellen. A sok általános, öblös beszédnek nincs is az országra nézve valami sok haszna. A részletes tárgyalásnál úgy is apróra szedhetik behatőbb vitával az egyes pontokat.

A király mostani budapesti tartózkodása alkalmából egy fényes közjogi ünnepség volt 4-én. Megválasztották a tavasszal elhunyt Radvánszky Béla báró helyébe a második koronaörváltást dolgában, amelyet tudvalevőleg a képviselőház és főrendiház együttes ülésben szokott megejteni, Justh Gyula a képviselőház és Dessewffy Aurél gróf a főrendiház elnöke együttesen elnököltek. A leg-

utolsó koronaörváltás 1900. évi december 4-ikén volt, amikor Széchenyi Béla grófot választották meg koronaörvé. A mostani koronaörváltást is december 4-én történt az országház kupolacsarnokában, amely most először volt egy ilyen fényes közjogi ünnepség színhelye, Wesselényi Miklós bárót választották meg, aki le is tette a király kezébe az esküt.

A hét elején a kereskedelmi költségvetést tárgyalta le a Ház s kedden hozzáfogott a földművelési téma tárgyalásához.

A király a Szépművészeti Muzeumban.

A király látogatást tett a városligeti új Szépművészeti Muzeumban, ahol megtekintette a régi mesterek képtárát, a modern képtárát és a metszetgyűjteményt, amelyek immár teljesen el vannak rendezve. Az uralkodó látogatásának hírére már jóval délelőtt igen sokan gyűltek egybe a muzeum palotája előtt s türelmesen váraakoztak a gyönyörű őszi időben. Az urak, akik a király fogadtatására jelentek meg, a muzeum főbejárója előtt foglaltak helyet. A király kíséretében voltak Paar Ede gróf lovassági tábornok főhadsegéd és Schafgotsch gróf szárnysegéd. A királyt aki huszartábornoki egyenruhát viselt, az oszlopcsarnok lépcsőzetének alján Apponyi Albert gróf miniszter üdvözölte, akinek szívélyesen nyujtotta kezét a felség és ezt mondotta:

— Igen örülök, hogy megtekinthetem a muzeumot és nagyon szívesen jöttem ide.

Ezután felhaladt a lépcsőkön az oszlopcsarnokba. A király igen nagy érdeklődéssel járta be a termeket s nagyon örült, hogy olyan sok régi ismerős képpel találkozott s a szemle végén elismerését fejezte ki a kitűnő rendezésért.

Románok egy 48-as hős szobraért.

Temes megyében Kricsova községben a napokban lélekemelő ünnepség keretében leplezték le Hannák János 48-as szabadsághős siremlékét. Hannák Kis-kéren született 1822-ben. Már kora fiatalságában a piaristák rendjébe lépett, később gimnáziumi tanár lett és a Magyar Tudományos Akadémiának is tagja volt. A szabadságharc kitörésekor ő is felesküött honvédnek és több nagyobb ütközetben vett részt. Világos után ő is lerakta a fegyvert és az egész országot bekóborolta, míg végül Kricsován megállapodott. Itt az Orbock-család nevelőjéül fogadta, de ezt az állást csak rövid ideig tölthette be, mert már 1849 szeptember 2-án meghalt. A kricsovai magyar érzelmű románság az ő emlékének áldozott, amikor sarkövet állítottatott a szabadsághősnek és azt mult szombat fényes ünnepségek keretében leplezte. Az ünnepi beszédet ez alkalommal Muresán községi jegyző tartotta magyar és román nyelven. Az emlékműre gyűjtött összeg egy részét pedig arra használták fel, hogy alapítványt tettek, amelynek kamataiból évente olyan román anyanyelvű gyermeket fognak megjutalmazni, aki a magyar nyelvben a legnagyobb előrehaladást tudja felmutatni.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italek a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Levegőbe röpillt gyár.

Poroszországban levegőbe röpillt egy gyár, amelyben bányarobbantásokra szolgáló szereket gyártanak. S ha iszonyattal tölti el az embert, hogy háboruk alkalmával a gyűlölködés minden emberi érzésből kivetkezve, ezerszámra küldi az embereket a halálba, mennyivel ijesztőbb, amikor a gondatlanság, hanyagság ugyanolyan kéréhetetlenül szedi az áldozatokat, mint a háboru kegyetlensége.

A robbanás Poroszország Arnsberg kerületében, Dortmund mellett történt. Witten és Annen községek között roburit-gyár van. A roburit ülesztendős német találmány. Ipari célokra szolgáló ugynevezett biztosított robbantó szer, amelynek gyártása még soha sehol nagyobb szerencsétlenséget nem okozott. Ez a gyár kiderítetlen okokból telrobbant s a robbanás elpusztított mindent a gyár közelében.

Előfizetési felhívás.

A Független Ujság a XIII. évfolyamba lép a hó végevel.

☛ 1907. január hó elsejével új előfizetést nyitottunk a „FÜGGETLEN UJSÁG“-ra ☛

A kinek előfizetése december hó 31-én lejár, azt kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat külön levélben elküldjük.

Előfizetési ár:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

A „Független Ujság“ a család igazi barátja, tanácsadója, mulattatója. Tizenkét esztendő óta mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“. Ennek a mi programunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiai tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A fogyasztási szövetkezetek népnevelő hatása.

Palkovics Viktor plébános a legutóbbi katolikus nagygyűlésen előadást tartott. Közöljük belőle a következő érdekes részleteket:

A faluból jövök, arról fogok szólni. Az egyszerű emberek közül való vagyok, azok ügyes-bajos dolgait fogom előadni. Mik hozták létre a fogyasztási szövetkezeteket?

1. A nehéz megélhetési körülmények. 2. Az áru-uzsora. Nálunk a ruha, élelmicikk s minden szükséglet drágul; a föld terménye nem emelkedik. Szükség van a megakartott fillérre, mert aki kiesinyben vesz, drágán vesz. Ha többen összeállnak, megoszlik a szállítási s minden mellékköltség. A falusi boltban alig van 200—400 koronányi érték, amiből 10—15 százalékos forgatás mellett is alig lehet annyi jövedelmet szerezni, amennyi olég egy gazdasági cseléd eltartására. S a szatócs mégis jól megél nagy családjával, még gyarapodik is. Itt csak az áruban, árban vagy mértékben lehet ennek a nyitja. Ezt csak uzsora útján lehet elérni. Megmutatja a szövetkezeti bolt megnyitása, hogy mindjárt jelentkezik az áru és áru közti különbség minőségben, mennyiségben. Kifejlődik a tisztességes verseny. Hamis elv tehát az, hogy a szövetkezet rontja a kereskedelmet. Ha egyiknek-másiknak árt is, a közönségnek feltétlenül használ. Ezért buzdítunk mi a szövetkezetek alakítására. De bünös az a nép, amely a fennálló szövetkezetet nem pártolja. Igaz, hogy az uzsoras kereskedő megengedi az alkut, mert amit elvesz az egyik vevőnél, két zeresen lehuzza a másikon. Ez nincs meg a szövetkezeti boltban. A legközelebbi szövetkezeti értekezleten lehetne erről beszélni. A kereskedő nem adhatja olcsóbban az árut, mint amennyiben neki van. S ha mégis adja, magasabb százalékkal dolgozik a megengedettnél, uzsoras. A szatócs — mondja a vevő — megbecsüli az embert, ad hitelbe is, a fogyasztási szövetkezet nem. Ennek a hitelnek a rendezése is lehet értekezlet tárgya.

A hitel nagy jótétemény. Aki hitelbe vesz, könnyebben s többet vesz, mint aki készpénzen vesz. A kölcsön egyre emelkedik. A részlettörlesztések ből mindig marad valami egyik hónapról a másikra, egyik évről a másikra, mert az egészet nem bírja kifizetni. Egy-zer csak arra virrad az én szegény magyarom, hogy váltója is van. Nehéz szívvel a bírja az el-öt, aztán jön a többi. Majd levelet kap a városból, hogy váltóját leszámították. Szalad az uzso-

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám

Borértékesítő-osztályt

szervezett, mely a bortermelő gazdaközönség szolgálatára áll.

— Kiterjedt összeköttetések a bel- és külföldi vevőkkel. —

Hüen mintázott ajánlatok kéretnek.

ráshoz. Az megnyugtatta, hogy majd ő lesz a keze. Azt gondolja, lám, milyen jó emberem ez. A papom nem tenné meg nekem. En nem is tenném meg, hanem elküldeném a hitelszövetkezetbe. De ő szégyenli ezt s nem megy oda. A sok váltóalírásnak az a vége, hogy a kereskedő egyszer megtagadja a kölesönt... Jön a végrehajtó. Elárverezik a kis földjét. Megveszi az uzsorás potomáron. A szegény ember testileg-lelkileg megrendül. Valamelyik este bekopogtat hozzá az uzsorás az ajánlattal, hogy az eladási árban vegye vissza földjét. Gazdálkodjék. „Majd megfizet nekem”. Rátáblázzuk az adósságot a birtokra. A szegény ember azt hiszi, meg van mentve. Pedig a mindenféle ügyvédi, táblázási stb. költségek hozzászámítása után alig marad a birtok árából néhány forintja. Félév múlva látja, hogy rajta van a birtokán a nagy amortizációs kölesön. Megint nyakig van az adóssággal.

Ez nem költött beszéd. Nevekre tudnék hivatkozni, élő tanukat hozni. Es hány eset lehet ilyen az országban! Gyógyszerül mindenütt a parcellázást emlegetik. Lehet, hogy egyes esetekben hasznos ez, de általános gyógyszerül, azt hiszem, nem lehetne odaállítani. Az a szegény ember 4-6 holdon le lesz kötve, nem mehet a nagy urasághoz dolgozni. Ily módon könnyen Anglia sorsára juthatunk, ahol egész grófságok csupán vadászterületek, annyira elveszti a föld értékét.

A szövetkezet, azt hiszem, sokkal helyesebben jár el. Mint egyik főpásztorunk mondotta, ez a társadalmi kérdés nem csupán anyagi, hanem erkölcsi kérdés is. Csupán egyik vagy másik szempontból elbírálni nem volna tanácsos. A fogyasztási szövetkezet nem csupán a kiszípolozástól véd, hanem önállóságra, öntevékenységre is tanít. Igaz, hogy a magyar ember még szent István korából megszokta azt, hogy mindent máshonnan vár. A szövetkezet azt mondja: munkálkodjunk, ne várjunk mástól. Ma a társadalom csak követel másól. Pedig az a nemzet, amely nem ébred annak tudatára, hogy „segíts magadon, az Isten is megsegít,” nem él hosszú életet.

En is csatlakozom ahhoz, hogy hitelszövetkezet is legyen, ne csak fogyasztási. E nélkül nem megyünk semmire. Rá kell erre nevelni a népet. Alakítsunk tehát szövetkezeteket, de ne hagyjuk magára. Buzdítsuk, lelkesítsük, tartsuk össze őket, mert jönnek a nehézségek. Lesz tisztességtelen verseny. Összevállalkozik a Kóbi meg a Náci. Csinálnak egy kis szemfényvesztést, hogy megrontsák nem egymást, hanem a fogyasztási szövetkezetet. Egyik nap megjelenik tábláján a hirdetés, hogy 32 krajcár a cukor kilója, holott másutt 46. Igen ám, csak hogy a nép kis mennyiségben vesz s úgy adja neki azt a keveset, hogy tulajdonképpen 50 krajcárt fizet kilójáért. A szövetkezet nem így tesz. Mindenért megkéri az árt, de becsületesen megadja az árért járó értéket is.

Vissza kell tehát vezetni a keresztény erkölcsöket oda, ahonnan a szabadelvű rendszer kiirtotta, a szabad kereskedelemmel, szabad versenynyel. Elcsábították vele a népet s ennek köpenyge alatt becsúszott mindenféle visszaélés. Az a felfogás járja, hogy az üzletben nincs erkölcs; pedig az erkölcsnek mindenütt uralkodnia kell. Ennek tesz nagy szolgálatot az, aki a szövetkezeti ügynek érdekében fáradozik.

Okos dolgok ezek s illő, hogy megszívleljuk a tanácsokat.

Olasz szövetkezetek Németországban. Különös életrevalóságukról adnak bizonyosságot az olasz szövetkezők azzal, hogy már nemcsak hazájuk határai közt, hanem a külföldre is kiterjesztik működésüket. A piacenzai mezőgazdasági értékesítő szövetkezet, mely az ott székelő olasz szövetkezetek szövetségének a kötelékébe tartozik, Münchenben, tehát a legnagyobb bajor városban, elárúsító telepet állított fel, ahol olasz terményeket fognak árusítani. A müncheni olasz telep november elején nyílt meg. A szövetkezés újabb előnyös oldalát világította meg ezzel a piacenzai szövetkezet, rámutatván arra, hogy a szövetkezéssel a hazai termények kivitelét elő lehet segíteni.

A pécskai gabonarakar-szövetkezet. A pécskai gabonarakar-szövetkezet 1901-ben alakult az aradmegyei gazdasági egyesület és a földmivelésügyi kormány támogatásával az elhatalmasodott gabonauzsora ellensúlyozására s főleg arra, hogy a gazdáknak olesó és méltányos feltételeken alapuló hitelt szerezzen. Ez évben a földmivelésügyi kormány segítségével magtárát amerikai rendszerű köztárházzá fejlesztette, amely dolog a szövetkezet pénzerejét erősen igénybe vette. A földmivelésügyi miniszter ezért most újabban 500 korona állami segélyt engedélyezett, hogy működését zavartalanul tovább folytathassa.

A tejszövetkezetek ellenőrzése. A nyugat-magyarországi földmivelői gazdasági egyesülete legutóbb felterjesztésben kérte a földmivelésügyi minisztert, hogy a falusi tejszövetkezetek számadásainak felülvizsgálatát vegyék ki a kir. bíróságok hatásköre alól és utalják a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe. Hasonló felterjesztést tettek a többi gazdasági egyesületek is. Okos dolog lenne is ez.

Megjelent!

Megjelent!

A góbé a gazdaságban.

(Humoros gazdasági tárcák.) Postaköltséggel együtt 2 K. küldi:

Péterfy Tamás Budapest, IX., Köstelek

≡ A „Független Ujság” olvasói félárban kapják.

Postai díjjal együtt 1 koronáért!

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖVETKEZETE —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

☛ Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON. ☚

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!

Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felviágosítást.

• MI UJSÁG? •

A király budapesti tartózkodása. Eredetileg az udvar budapesti tartózkodását három hétre tervezték. Ez a terv megváltozott annyiban, hogy a király budapesti tartózkodását meghosszabította és december hó 20-áig marad magyar fővárosában. Bécsben már meg is tették az intézkedéseket, hogy a szolgazemélyzetet ennek megfelelően kiegészítsék.

Kossuth Ferenc betegsége. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a héten gyöngéledett. A hét végén állapotában némi javulás állott be, bár orvosa, Müller Kálmán dr. még nem engedte meg, hogy az ágyat elhagyja.

Az Andrassy-szobor felirata. Andrassy Gyula gróf vasárnap leleplezett emléksobrán csupán ez az egyszerű aranybetűs felírás van: „Gróf Andrassy Gyula”. A szobor-bizottság még más telirást is tervezett és evégből kikérte a Magyar Tudományos Akadémia tanácsát is. A király előtt a leleplezési körséta alkalmával Zala György, a szobor alkotója, megemlítette ezt mire a király így szólt:

— Fölösleges minden felírás. Egy monumentális emléken legszebb az egyszerű név, úgy is mindenki tudja, hogy ki volt *Andrassy Gyula*.

A király nyilatkozata következtében többé nem vésnek semmit a szoborra.

A szerb összeesküvés. Párisban a „Courrière Européenne” lapban „Köztársaság vagy idegen dinasztia” címen cikk jelent meg Paptics Dragutin toliából. A cikk szövege teszi azt a híresztelést, hogy Belgrádban összeesküvést szöttek, amelynek az volt a célja, hogy Péter királyt megfosztják trónjától és idegen fejedelmi házból való herceget hívnak meg. Paptics azt írja, hogy a hír igaz, de nem az volt a terv, hogy erőszakkal fosztják meg Péter királyt a tróntól, hanem békés uton veszik rá a lemondásra.

Kegyelem Hegyi Antalnak. Hegyi Antal, volt esongrádi plébánost annak idején tudvalevőleg nyole hó-

napi börtönre ítélték magánlakás megsértése és izgatás miatt. A büntetés elül Amerikába menekült, de a mint onnan visszatért, letartóztatták, Csongrádon ekkor mozgalom indult meg, hogy Hegyi Antal részére kegyelmet eszközöljenek ki a királynál. Ebben a dologban küldöttség is tisztelgett Polónyi Géza igazságügyminiszternél, a ki megígérte közbenjárását. A közbenjárásnak eredménye volt, Hegyi Antal a királytól kegyelmet kapott. Büntetéséből négy hónapot töltött ki.

Még a gyászbeszéd is tilos. Német-Lengyelországban van ez a szégyenletes állapot. Stablewski érsek temetésén ugyanis Waldow tartományi főnök ugyanis figyelmeztette Litowski püspököt, hogy a gyászbeszédben a szónoknak egy szót sem szabad kiejteni Stablewski politikai szerepléséről, mert ebben az esetben ő, a király képviselője, azonnal otthagya a temetést. Mishalski kanonok, aki a beszédet mondandó volt, kihagyta mindazt, ami politikára vonatkozott. Michalski különösen erős dolgokat akart mondani, mert még az is, amit elmondott, elég élesen hangzik. A szónok többi közt ezt mondta:

— Az a lengyel lelkész, aki nem foglalkozik nemzeti ügyekkel, rossz lelkész. Olyan hangok halatszanak, hogy egyházmegyénk sokáig lesz árva. A jövő Isten kezében van és ő gondoskodni fog arról, hogy egy érdemes főpásztort kapjunk. Mickiewicz költő szavaival élhetek: „En egy millió vagyok, mert milliókért szenvedek!” Az érsek is milliókért szenvedett. Milliók állnak ravatala mellett és én látni vétem, amint a Mindenható trónusánál állva, a kereszt jelét veti fölénk, hogy bennünket szivből megáldjon. Ő megáld bennünket, hogy megvigasztaljon, lelkünket megerősítse és további kitartásra buzdítson. Ő megáld bennünket, mi pedig imádkozzunk érte.

A köpeniki kapitány. Megemlékeztünk a híres német szélhamosról, aki katonák kiérete mellett és segítségével kapitányruhában kirabolta a köpenieki városi pénztárt. Berlinben mult héten tárgyalták a szélhamos ügyét. A Voigt Vilmos ellen való végtárgyalás után Dietz, a törvényszék elnöke odalépett az elítélthez s halk hangon ezt mondta neki:

— Kivánom önnek, hogy Isten adjon erőt a négy évi büntetés kiállításához.

Könyörületes emberek följánlottak Voigtnek, hogy a börtönből való kiszabadulása után támogatni fogják. Így egy osztrák téglagyáros megígérte neki, hogy gyárában alkalmazni fogja. A mikor a védő-

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű gőzcséplőkészletek.

Magánjárók (uti mozdonyok) cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

ügyvéd ezt Voigtnak tudomására hozta, az elítélt mosolyogva és könnyező szemmel köszönte meg a jó emberek figyelmét.

Magyar Vincének megkegyelmezték. Megemlékeztünk arról, hogy egy magyar fiut kötélhalálra ítélték Amerikában. Megmozdult az egész amerikai magyar társadalom az elítélt érdekében, aminek sikere is volt. New-Yorkból jelentik, hogy a halálra ítélt Magyar Vincének megkegyelmezték. A kanadai kormányzó, illetve igazságügyminiszter életfogytiglan tartó fegyházra változtatta Magyar Vince büntetését.

A kivándorlók kísérője. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: Miután utóbbi időben gyakran fordult elő azon eset, hogy kivándorlás céljából 15 éven alóli férfiszemélyek és kiskorú nőszemélyek részére kiállított és hatóságilag hitelesített írásbeli beleegyezésekben kísérőül oly egyének jelöltetnek meg, kik fiatal koruknál fogva megbízhatóknak nem tekintetők, felhívom, hogy a hatóság kiskorú kivándorló nőszemélyek kísérőjéül lehetőleg csakis megbízhatóság te intetében általa ismert nagykorú nőszemélyeknek vagy ha ilyen nem találkoznék, szükség esetén idősebb, megbízhatónak ismert férfiaknak kijelölését fogadja el.

A japán írás reformja. 1902-ben hallatszott legelőször, hogy Japán az idegenekre nézve oly nehezen megtanulható japán írást gyökeresen reformálni akarja. A japán kormányt most, miután az e célra kiküldött bizottság befejezte a munkálatait, elrendelte, hogy az eddigi kínai írásmód eltöröltessék s a japánok e helyett a latin betűket használják. Ha a japán sajtó is ütni fogja a dobot, e reform mellett, akkor az eddig használt japán, illetőleg kínai jelek nemsokára a múlté lesznek.

Megjutalmazott életmentők. Fiuméből írják, hogy a „Sirio” olasz gőzös elsüllyedésénél tudvalevőleg a „Buda” nevű Adria-gőzös nagyon sok utast megmentett. Ezt meghálálando, a Navigazione Generale igazgatója megleghangú köszönő levelet intézett Thianich kapitányhoz, a „Buda” parancsnokához s mellékelte a levélhez egy remek kivitelű aranyórát is. A legénység számára 1000 lírát küldött az olasz hajóársaság.

Kemény koponya. Felső-Pfalzban vígan kullogott az országuton egy parasztszekér. Gazdája el-elszundított a bakon, majd mély álomba merült. A lovak azonban szépen vitték tovább a szekeret. Valami kövön nagyon rántottak a lovak, úgy, hogy a derék paraszt úgy esett végig a kocsin, hogy a feje a lőcs és a kerék közé került. A koesi azonban haladt tovább, a paraszt koponyája pedig fékezte a kereket vagy 100 lépésen, míg a koponya tulajdonosa felébredt. Kutya baja se lett a furesa fékezéstől.

Mire fordította Németország a franciáktól kapott öt milliárd hadisarcot? Egy francia lap állítása szerint ebből az összegből ma már csak a negyedrésze, tehát 1250 millió, van meg; onnyit tesz ki ugyanis a rokkant-segélyalap létesítésére, a vasutak, a sparduai arzenál és parlament palotájának építésére fordított vagyon. Egyedül a parlament 50 millióba került. A másik negyedrészt a hadisarcnak a háború költségeinek fedezésére felvett kölcsön kiegyenlítésére fordították. Körülbelül 1550 millióba került a hadiszerek beszerzése és az elhasznált anyag pótlása, az

elzászi lakosság kártalanítása, a Franciaországból kiűzött németek segélyezése és végül a csapatszállítás; 950 millióból új váltópénzt vertek, kifizették a Szent Gotthárd-alagut költségeiből Németországra eső részösszeget s végezetül 15 millió jutott Bismarck és a tábornokok javadalmazására.

Tartós famáz készíthető akként, hogy összekeverünk egyenlő mennyiségű karbolineumot és kátrányt s ezt forró állapotban használjuk deszkák, zsindelyek bemázolására. Ha megszárad már, úgy egy másikkal kenjük be a tárgyakat, mely áll pl. 100 liter forró mézstejéből, melyben 0.5 kg. konyhasó van elkeverve. Ha ez is megszárad a fán, kitűnően használható az így tartóssá tett fafele szabadban álló kerítések, fedelek, tetők készítésére.

Szeszfőzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián 10 hétre terjedő szeszfőzői tanfolyamot tartanak a gyakorlati és elméleti szeszfőzés elsajátítása céljából szeszgyárvezetők részére. A tanfolyam 1907. február 1-én kezdődik és április 15-ig tart. A folyamodóknak igazolniuk kell, hogy a 18 évet betöltötték, legalább egy évet töltöttek már szeszgyárban, magyarul írni és olvasni tudnak. A tanfolyamra legfeljebb 25 jelentkezőt vesznek fel. Folyamodni lehet legkésőbb január hó 20-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgató-ságához, ahol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezér-ügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK

Tiszta aczélananyag
saját hámorainkból.

Eltorhetetlen tégelyaczel-ekéfej.
Pánczelaczel-kormánylemezek.

Magasított aczélekefej.

Porvédő kerekek.

Aczel gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A háziállatok hőmérsékletéről.

Az emlős állatok és a madarak testhőmérséklete egészséges állapotban bizonyos határok között állandóan magas, a környezet hőmérsékletétől független, a többi állatok testhőmérséklete nem állandó, változik a környezet hőfoka szerint s ennél alig valamivel nagyobb, ezeket azért változó hidegvérű, állatoknak mondjuk. A kettő között átmenetet képeznek a téli álomba merülő állatok, denevér, medve, borz stb. — amelyeknek hőmérséklete télen tetemesen — néha 0° alá is — sül.

Uebbe-féle perchőmérő.

Hauptner-féle reformhőmérő.

A háziállatok hőmérséke rendes viszonyok között általában csekély ingadozásokkal állandó és pedig: a ló rendes hőmérséklete 37·6°—38·0° Celsius között ingadozik;

a szarvasmarha rendes hőmérséklete Hajnal-nak néhány ezer állaton tett hőfelvétele alapján átlagosan 38·6° Cel. (38·0°—39·0°-ig terjedt);

a juh és kecske rendes hőmérséklete	38·0°—40·0° Cel.,
a sertés	38·5°—40·0° "
a kutya	37·5°—39·0° "
a macska	38·0°—39·0° "
a madarak	41·6°—42·5° "

A test hőmérsékletének ismerete az egész szervezetben végbemenő folyamatokra vet fényt, ezért minden rendszeres vizsgálat alapját a hőmérséklet meghatározása képezi. Eppen ezért nem látszik feleslegesnek az állatok hőmérsékletének technikáját e helyen is ismertetni.

A hőmérés értéke függ első sorban a mérőeszköz megbízhatóságától. Az orvosi hőmérők u. n. maximál-hőmérők, melyeknél a felszállott higanyoszlop a hőmérőnek a hőmérés helyétől való elvétele után is megmarad az elért magasságon, amennyiben a higanyoszlopot közvetlenül a higanytartó fölött bizonyos szerkezet a lesüllyedésben megakadályozza.

Uebbe orvosi hőmérő-gyára néhány év előtt perchőmérőket hozott forgalomba, melynek laposabb karcu higanytartója egy perc alatt átmelegedve, a higanyoszlop a legmagasabb fokig terjed fel. A higanyon és aluminiumból készült skálán kívül ezen hőmérő csak üvegrészekből áll. Többszörösen ismételt vizsgálatok arról győznek meg, hogy a perchőmérőknél is legalább három percet kell várni, míg ezek hőmaximumot mutatják.

A hőmérő alkalmazási helye háziállatoknál majdnem kivétel nélkül a végbél, illetőleg szárnyasoknál a kloaka. Célszerű a hőmérőt megnedvesítve vagy megolajozva a végbélbe óvatosan, turómozgással bevezetni. Nyugtalanabb állatokat ilyenkor megtehetően rögzíteni kell (a láb felemelése, fej tartása stb. által). 3—5 perc múlva a hőmérőt ismét óvatosan kihuzzuk és a hőfok leolvasása után alaposan megtisztogatva, higanyoszlopát lerázzuk (ami legkönnyebben a kezünkben végénél tartott hőmérőnek a levegőben való végigsuhintásával történik).

A legtöbb hőmérő hossza 12—18 cm. kisebb testű állatoknál ezért nem szabad az egész hőmérőt, hanem csakis annak higanytartó kupját a végbélbe (illetőleg a kloakába) vezetni. De nagyobb állatoknál is a hosszabb hőmérők nem mindig szolgáltatnak megbízható adatokat, mert a hosszabb hőmérők higanytartója vagy szabadon áll a végbél ampulla-szerű tágulatában, vagy pedig egy bélsárrögbe nyomul bele. Evvel szemben a rövidebb hőmérők a milven pld. a Hauptner-féle reform-hőmérő, higanytartóját a végbél záróizmát fedő nyálkahártya szorosan veszi körül.

Azonban a végbélben felvett hőmérséklet nem minden esetben ad pontos felvilágosítást a test hőmérsékletére nézve, amennyiben a végbél gyuladásánál magasabbat mutat, míg a végbél záróizmanak ellazulása alkalmával, továbbá hideg vizes beöntések után alacsonyabb. Utóbbi körülményt felhasználta egy eszanádmegyei lótulajdonos lovainak malleinkezelése alkalmával, amelynél tudvalevőleg többek között a hőmérséklet viselkedéséből a takonykóra lehet következtetést vonni, ugyanis a mallein-befecskendés után az első felvétel előtt apró jégdarabokat helyezett a végbélbe, hogy ezzel az esetleges reakciót megelőzze. De turpissága csakhamar kiderült, mert a hőmérő a normálisnál is alacsonyabb hőmérsékletet mutatott.

Végül felemlíthető, hogy újabban több hőmérőfixáló, rögzítő készüléket is szerkesztettek abból a célból, hogy amikor bizonyos időn belül többszörösen ismételve kell a malleinnal vagy tuberkulinnal bejuttatott állatoknál a hőmérsékletet meghatározni, idő- és munkaerő megtakarításával legyen az végezhető. Azonban ezek a készülékek jogos elterjedést alig nyerhetnek, mivel velük csak hőmérséklet, a maximális emelkedés határozható meg, holott ugy a mallein, mint a tuberkulinreakciók elbírálásánál nemcsak a hőemelkedés fokát, hanem az egész lázmenetet kell ismernünk. Számos körülmény hirtelen és mulékony hőemelkedést okozhat, mely ilyen esetekben a tuberkulin vagy a mallein reakciójával téveszthető össze.

Eötvös József báró
Lónyay Menyhért
Miko Imre

Wenckheim Béla
Andrássy Gyula gróf

Gorove István
Festetics György gróf
Horváth Boldizsár

AZ 1867-IKI MINISZTERIUM.

A diagnosztikai tévedések egy része is bizonyára ilyen, a hőmérés közben elkövetett hibák rovására irandó.
Z. Á. dr.

A főcstej (Kolostrum) azon hatása, hogy az ujszülött felhalmozódott bélsarát (magzatszurok) puhítja s kiürülését elősegíti, általánosan ismeretes a gyakorlatban. Ezt bizonyító tüzetes kísérletek azonban hiányozván, a folyó évben dr. Albrecht idevágó vizsgálatokat végzett szopós borjakon, melyek már nem kolostrum, hanem reades, teljes, érett tejen éltek s úgy találta, hogy frissen leellett tehének főcstejének szopására előbb sűrűbb összetételű bélsaruk felhigulva ürült, sőt enyhe hasmenés mutatkozott, jelöl annak, hogy ezen főcstejnek csakugyan van bélsárlazító és hajtó hatása. Tekintettel tehát erre és arra is, hogy a méhben az anya állatvéredvéből élt vehem a világra jöve, egy kedvező átmeneti tápláló anyaghoz jut az ilyen első tejben, mely emésztő készüléke által legjobban elviselhető és felemészthető: tökéletesen indokolt az ujszülöttől el nem vonni ezt a tejet. Felhoztuk ezt, mert tudjuk, hogy némelyek kifejik s kiöntik a kolostrum tejet, ahelyett, hogy a borjuval vagy egyéb ujszülöttel kiszoptatnák vagy felitánák. E rossz szokás, melyet a magzat elnevezésével (megkeresztelésével) is kapcsolatba hoznak némely vidéken úgy, hogy a névadásnál jelenlevő „keresztkomát“ avval a tejjel nyakon öntik, még türhető, ha csak a tőgyben levő legelső tej néhány sugarának földre fejéséből áll, mert így a tejsatornában elszenyenedett s talán be is fertőzött anyag nem jut a szopósta; de nagy hiba az elvonás akkor, ha ez az egész első tejjel vonatkozik, mert ama bélsárt (magzatszurok) tanácsos már a születés első, másodnapján kibajtani, nehogy bélromlás formájában súlyosabb betegség lépjen fel az ujszülöttben.

Rozsetetés fejőstehenekkel. Rozsot csak mérsékelten ajánlatos a fejőstehenekkel etetni, mert ez a gabona a legnehezebben emészthető s legkevésbé természet-szerű valamennyi között s mert az állatok csakhamar megunják a rozsot, ha napról-napra sokat kapnak. Továbbá igen kívánatos az is, hogy rozsetetés alkalmával zsirosabb takarmányt, pl. olajpogácsát is adjunk a tehéneknek, részint mert a takarmányzsír az a táplálóanyag, mely újabb vizsgálatok szerint a legnagyobb hatással van a tejelválasztásra, részint mert a rozsnak nehéz emészthetőségét zsiroszegénységére vezetik vissza. Ami pedig a rozs keményítőértékét illeti, az változik 65—74% között s legfeljebb akkora, mint az árpáé, minéltogva tehát csak akkor érdemes rozsot etetni, ha ősőbb, mint a hasonló minőségű árpa, mert míg az árpát igen jó tejtakarmánynak ismerjük, addig a rozsról azt tartják, hogy csekélyebb természet-szerűsége s nehéz emészthetősége folytán hátrányban marad a vele megegyező keményítőértékű magvakkal, tehát az árpával szemben. Etetés végett természetesen daráltatni kell a rozsot.

Rózsafák kiteleltetésére nézve egy szakember azt mondja, hogy azokat november vége előtt nem célszerű betakarítani, mert ez idő előtt vegetációjuk még folyamatban van, s míg ez be nem szűnik, az elfagyásnak kevésbé bírnak ellenállani. A jó áttelelésnek rózsafáknál az az első feltétele, hogy az ember addig hagyja betakarítatlanul, amíg csak az elfagyás veszélye nélkül lehet, mert így edződik meg a téli nagyobb hidegek elviseléséhez. A rózsafa az őszi hidegebb levegőt, sőt a nem huzamos 5—7 C. foknyi hideget is megfagyás nélkül jól állja. Bizonyos, hogy a rózsfa, ha azelőtt betakarják, vagy

földelik be, mielőtt vegetációja beszünt volna — s ez pedig november vége előtt ritkán következik be — rothadás következtében romlik s ki is vesz. Már hogy leveleit is lehető tökéletesen lehullassa, célszerű a befedésével várni, mert a levéllel együtt földelt rózsafák könnyebben romlanak.

Takarmánykáposzta. Télen nem fagyván el, alkalmas arra, hogy a fejőstehenekkel télen is etethetünk zöldtakarmányt. Kedvező éghajlatú vidékeken 280 q. zöldtakarmány nyerhető vele kat. holdjáról. Etetni főleg csak télen szokták, amikor naponta annyi káposztatövet metszenek le, amennyi arra a napra szükséges s azt szárastól 3—5 cm-re megszeccskázva, polyvával vagy szalmaszeccskával keverik. Lónak is adható.

Pajzstetvek irtása. A fiatal gyümölcsfákon az apró pajzstetveket a gyümölcszedés után kezdjük irtani, amikor jól bemészeliük a fák derekát, s azután tavasszal másodszor meszeljük be, amikor a tetvek biztosan elpusztulnak. Ha ezzel az első meszeléssel elkéstünk, akkor sodronykefével és egyéb alkalmas eszközzel a fák derekát lekeféljük s azután csak egyszer meszeljük be. Ez által is sima féregmentes fatörzseket fogunk kapni.

Homoki szőlő foltozása. Immunis homokszőlőben a gyökerekes vesszőkkel való foltozás csak abban az esetben ajánlatos, ha a szőlő még fiatal, 1—3 éves. Idősebb termő szőlőben, ahol a gyökerek az egész talajt behálózták, a lombozat pedig beárnyékolja a közéjük ültetett fiatal töveket és azoktól elvonja a napfényt, harmatot s azok csak szivlódnek, a foltozás helyett általában a döntést szokták alkalmazni. Hogyha ez nem eredményes, annak oka a hibás vessző vagy a rosszul végzett munka.

Yorkshire malacok takarmányozása. Az angol malac felnevelése vagy hizlalásának főtitka tulajdonképpen az, hogy az izomszövet s a csontok növekedési erejére kellő támogatást nyerjen, vagyis hogy a takarmány sok fehérjét és sok ásványi anyagot tartsalmazzon, amit semmivel sem tudunk oly jól megadni, mint a lefőlözött tejjel. De miután a jelen esetben éppen ez a takarmány hiányzik, nem marad más hátra, mint az, hogy korpával s mérsékelt mennyiségű borsó vagy babdarával helyettesítsék a lefőlözött tejet, eleintén 1000 kg. élősúlyra pl. a következő adagolást számítva: 10 kg. finom buzakorpa, 5 kg. lóbab s 30 kg. árpadara tartalmaz 38.6 kg. szárazanyagot, 4.5 kg. fehérjét s 38.6 g. keményítőértéket. Ha len- vagy napraforgópogácsával rendelkeznek, akkor az első hónapban abból is lehetne 5 kg.-ot a fentebbi takarmányhoz keverni, miáltal az adagolás fehérjetartalma 5.8 kg.-ra emelkedne. Számításunk szerint tehát 1 rész lóbab-dara (még jobb a borsódar). 2 rész buzakorpa, 6 rész árpadara s az első hónapban esetleg még 1 rész lenmag- vagy napraforgópogácsa volna összekeverendő s ebből annyit kapnának a malacok, amennyit jóízűen megtudnak enni. Az ötödik hónaptól kezdve már jóval csekélyebb a süldők fehérjeszükséglete, minéltogva most a hüvelyes mag el volna hagyható, s így csak 1 rész korpa s 3 rész árpadara-keverékből, vagy 1000 kg. élősúlyra számítva 10 kg. buzakorpából s 30 kg. árpadarából állna a takarmány, mely 34.3 kg. szárazanyagot, 3.5 kg. fehérjét s 25.2 kg. keményítőértéket tartalmazna. Miután a gabonamagvakban s azok gyári hulladékaiban kevés a mész, annak pótlásáról is kell gondoskodni, ami csontok s kőszéndarabkáknak az ólba való szórása, vagy kevés iszapolt krétának a takarmány közé való keverése által érhető el.

MULATTATÓ

Egy darab magyar történet.

(Folytatás.)

Bercsényi Miklós gróf.

Rákóczi helytartója, az összes kuruc sereg fővezére, a szövetséges rendek első szenátora, a fejedelem legbizalmasabb barátja. Lángeszű, nagyolvasottságu, általános és nagymivelttségű férfit, Ungmegye örökös főispánja, a brunóci, temestetvényi, hódmezővásárlélyi és ungvári nagy kiterjedésű uradalmak tulajdonosa. Eles elme, bő tapasztalatokkal, széles ismeretekkel, kiváló szervező képességgel és ritka ékeszólással.

Emellett vaskövetkezetesség, hajthatatlan erély, bámulatos tevékenység, áldozatkészség s lángoló hazaszeretet egészítik ki fényes jellemvonásait.

Büszke és dacos, egyedül csak fejedelme előtt hajolt meg. Ő volt a lelke a kuruc szabadságharcnak. Az egész nemzet bizott benne, pedig azelőtt császári tábornok volt. Fényes tulajdonságai mellett azonban voltak olyanok is, amelyek néha kárára voltak a nemzeti ügynek.

Szenvedélyes, elbizakodott, nyakas, kevély, vérig sértő és gúnyolódó természetű volt, aki az aranyközéputat nem ismerte. Tábornok társait kevésre becsülte s gyakran kiméletlen volt irántuk. És bármily kiváló hadvezéri elme volt is, a döntő pillanatokban gyakran habozott, ingadozott, ami átragadt az alve érekre is s ez volt az oka, hogy Rákóczi egyetlen döntő csatát se tudott megnyerni, mert amit már megnyert, azt is elvesztette. Így pl. Nagy-Szombatnál. Pudmericnél, Zsibónál, Trencsénél.

A nyers és kemény katona nagy tekintélyben állt a kurucvilág tábornokai előtt s féltek is tőle, mert ismerték hirtelen fellobanó, indulatos természetét. Fenmaradt arképei is híven visszatükrözik lelke szenvedélyességét. Nagy fekete szemének nézése olyan, mint a haragos oroszláné.

De gyémánt lelke volt, amelynek tiszta fénye soha, még csak lehellétszerűen se homályosult el. Környezetével mindig érezte szellemi fölényét, de Rákóczi nagy tudása s lángeszűe előtt is meghajolt. Szeretett gúnyolódni s néha vérig sértett vele. Gróf Forgách Simon, akivel rokonságban volt, 1705. ápr. 1-én Nagyszombatba érkezett Bécsből s német tábornoki ruhában akarta jelenteni Bercsényinek, hogy ő is kuruccá lett.

Bercsényi lóhátról, hadi népe élén messziről felkiáltott, kezével Forgáchra mutatva:

— Itt a bolond ni! április elsején!

A kurucok nagyot nevettek e csipős szellemességen, de Forgách nagyon megneheztelt érte. Mérheteretlen hazaszeretete és a legnagyobb kísértések közepette is minden gyanun felül álló jellemzilárdsága rendkívül kedves és nélkülözhetetlen emberévé tette Rákóczinak.

A fejedelem semmit se tett nélküle s Beniczky Gáspár naplójából tudjuk, hogy gyakran fél napokon keresztül tanácskoztak ketten.

Gróf székesi Bercsényi Miklós ősnemes erdélyi székely családból származott. Őseinek családi fészke Székes község volt a Marosszéken, Vásárhely közelében.

Már a XVII-ik század elején a főrendiek közt emlegetik őket. Bethlen Gábor idejében Bercsényi Imre, a buzgó katolikus, összetűzött a reformátusokkal, akik kápolnáját lerombolták. A csotepatéban egy pár embert meg is öltek, amiért Bercsényi azután Magyarországra menekült. Ő volt a hatalmas Bercsényi-család megalapítója. A kuruc tábornagy három nagybátya Rákóczi Györggyel harcolt a törökök ellen s a gyulai csatában, ahol Rákóczi négy halálos sebet kapott, Bercsényi Imre holtan maradt a csatatéren. Báró Bercsényi Miklós, a nagy Bercsényi atyja vitézségéről híres tábornok volt, aki sok csapást mért a törökökre s az ötven évig uralkodó Lipót császár több birtokot ajándékozott neki.

Ez szerezte meg a grófi rangot is. Nagy Bercsényi Miklós szintén a törökök elleni hadjáratokban tuntette ki magát, ezredes, majd tábornok lett. Duszgazdag atyja bőkezűen költött rá és az ifju klasszikai műveltséget szerzett. A híres nagyszombati egyetemen tanult, kitűnően ismerte a római klasszikusokat s maga is klasszikus latinsággal írt.

Már 1692-ben 28 éves korában Szegedvára főkapitánya, aransarkanyus vitéz, es. tanácsos és kamarás, megszerzi Makót és Hódmezővásárhelyt, házassága révén pedig egyike lesz az ország leggazdagabb főurainak. Homonnai Drugeth Krisztina grófnővel megkapta Ungvárt, a hozzá tartozó 200 ezer holdnyi uradalommal. Neje révén kapta az ungi örökös főispánságot is.

Első neje azonban korán elhunyt s ekkor Csáky Krisztina grófnőt vette el, akinek ő harmadik férje volt. Első ura, Drasskovich Miklós gróf országbiró, második Erdődy gróf horvát bán volt. A pompakedvelő világszépesszony kedvéért fényes udvart tartott, legkedvesebb lakóhelye Ungvár volt, s ottani várában temérdek műkineset halmozott össze.

Rákóczi zborói és sárosi várából gyakran átrátdult Munkácsra s a vár körüli rengetegben nagy vadászatokot rendezett. E vadászatokon találkozott a két nagy szabadsághős. Rákóczi ekkor még, hogy belső érzelmét el ne árulja, német ruhában járt s német eselődésséggel vette körül magát. Bercsényi tehát óvatos volt előtte; ép úgy Rákóczi is, aki meg az osztrák tábornokot látta benne.

De csakhamar megismerték egymást, kitárult a lelkük és sirig tartó barátságot kötöttek, amiből a szabadság vérpiros hajnala virradt hazánkra.

Levelet írtak XIV-ik Lajosnak, amelyben támogatását kérték, hogy zászlót bonthassanak. Longueval kapitány, aki Kassán állomásozott, de mindig a sárosi kastélyban lebzelt s be tudta hizelegni magát Rákóczi kegyébe, vállalkozott e levél kézbesítésére. El is vitte, de előbb Bécsben is elolvastatta,

A második levél után már elfogatta magát s az udvar Rákóczi, Beresényi és számos főnemes ellen elfogatási parancsot adott ki.

Beresényi ekkor éppen Bécsbe készült, már el is indult, amikor megtudta, hogy Rákóczit elfogták. Azonnal visszafordult, tót paraszt ruhát öltött, tuszójét megtöltötte aranyakkal s néhány meg bízható lovászával lora patant és Lengyelországba menekült. Beresényi összes jószágait lefoglalták s az ungvári várkastélyban talált műkincsekről több száz ivre rugó leltárt vettek föl. Megtudjuk ebből, hogy mily fénynyel volt berendezve ez a lakása s mily gazdag könyvtára és nagyszámu műkincse volt. Beresényi fejére hatezer arany vérdíjat tűztek ki, Lackó fiát elszakították édes anyjától és Kassán neveltették.

Beresényinek sikerült Varsóba jutnia, itt megismerkedett gróf Du Heronnal, a francia követtel, akiben hű barátira és a nemzeti ügy lelkes pártfogójára talált.

Terjedelmes emlékiratot szerkesztett, amelyet a követ eljuttatott királyához. Ebben kifejtette az okokat, hogy miért akar a nemzet fegyvert fogni Lipót császár ellen. Du Heron kíséreléskor levelében így jellemzi Beresényit: „Nagyon szellemes, tehetséges és hazájában nagy tekintéllyel bíró férfiú, hitvese az országbíró leánya s azelőtti országbírónak özvegye. Magáról szerénységgel beszél, de szavaiból kitűnik, mennyire érti a hadi dolgokat; magaviselete jó, s én nem ismerek benne semmi hibát. Ha az általa előterjesztettek annyira egyeznek Felsőged érdekeivel, amint én hiszem, akkor e főúrnak és ügyességének felkarolása kiváló fontossággal bír.”

Eközben a bécsi udvar egyre sürgette Ágost lengyel királyt, hogy fogassa el és adja ki neki Beresényit. A megvesztegetett szász miniszter, a gonosz lelkű Beuchling, végre pokoli tervet eszelt ki, hogy Beresényit elfogassa, anélkül, hogy ennek ódiuma a lengyel királyt terhelné. Azt üzentte Beresényinek, hogy menjen Censtochowba, ott Thököly követe fontos levéllel várja. Összes szolgálzatát ne vigye magával, ő majd gondoskodik kellő kíséretéről.

Beresényi azonnal közölte a dolgot Meczinskivel, bizalmas barátjával, aki apródjához és lovászához még a saját hű szolgáját is melléje adta. E lengyel szolga nélkül Beresényi elveszett volna. Beuchling hintója a kir. biztossal pontosan megjelent Beresényi lakásán s elindultak a hosszú utra. Midőn a Censtochow felé elterülő erdőben haladtak s Beresényi éppen reggeli imáját végezte, egyszerre csak karabélylövések hallatszottak s a sűrűségből 15 lengyel dzsidának öltözött osztrák dragonyos tört elő.

A gróf kíséretéből apródja holtan rogyott le, lovását leverték s a lengyel szolga is súlyos sebbel rokkadt le.

Bruckner kapitány, az utonálló parancsnok, leugrott lováról, felszakította a zárt hintó jobb oldalát s pisztolyt szegezve Beresényi melléne, azt megadásra szólította fel.

A kir. biztos meg se moccant s egy csepp meglepetést se árult el. Beresényi úgy tett, mintha megakarna adni magát s a kapitány hátra fordulva, katonáira kiáltott, hogy kötelel adjanak. E pillanatban Beresényi kirántotta zsebpisztolyát, mellbe lőtte a kapitányt s a kocsis másik oldalán kiugrott a hintóból.

A sebesült lengyel szolga erre átadta neki a lovát s megmutatta az irányt, hogy merre meneküljön. Beresényi egy szempillantás alatt a lovon termett s

a kapitány meglövetését követő zürzavarban elvágatott.

Hanem az üldözők nyomában voltak. Beresényi egy faluba menekült, a lelkézt gazdag jutalommal rávette, hogy a toronyban rejtse el. Alig menekült oda, az üldözők a paplakba rohantak s követelték a lelkéztől, hogy adja ki Beresényit. Ez szabadkozott, hogy színét se látta. A katonák pincét, padlást, templomot átkutattak, de a torony nem jutott eszükbe és elvágatottak.

Beresényi mentve volt s nov. 17-én, épp akkor, midőn a bécsújhelyi börtönéből megszökött Rákóczi már lengyel földre ért, papi ruhában menekült Varsóba s a francia keresztes barátok kolostorába rejtőzött. Rákóczi Krakóból négylovas hintón folytatta útját s találkozott ama osztrák dragonyosokkal, akik Beresényi elfogatására voltak kiküldve s most a szegényletes kudarc után visszatakarodtak Sziléziába.

A varsói francia barátoknál találkozott a két nagy férfiú, Rákóczi és Beresényi s két év múlva Rákóczi bejött az országba. Beresényi pedig egy pár hét múlva lengyel és tatár csapatokkal s néhány ezer arany francia pénzsegélyvel követte. E hirre óriási rémület támadt Bécsben. Minden áron el akarták fogni őket s Pallffy Miklós gróf koronaőr azt írta Barkóczy Ferenc zempléni főispánnak és felsőmagyarországi vicegenerálisnak: Ha kegyelmetek ottan (Kassán) Rákóczit, vagy Beresényit fogva kaphatnák, igen jó hirt, szép nevet az által szerezhetne magának, ő Felsőgednél is gráciát nyerhetne, vannak ottan olyan szegénylegények, az kik pénzért s ajándékért megcselekednék, gratiáról is biztathatná őket és közülök egyikét, avagy másikat fogva hozhatnának; igen jó volna, ha eképpen, vagy másképpen (tehát orgyilkosság útján is!) succedálhatna.

A becsületes Barkóczy azonban, aki később maga is kurucá lett, nem is hederített e hitvány levélre.

Rákóczi diadalmasan nyomult az ország belsejébe s Beresényinek legelső fényes hadi tette a rációk kifüstölése volt a váradoszói erődített táborukból. Az ostrom-letrákat éjjel a legnagyobb csendben támasztatta a falakhoz s a kurucokkal megrohantatta az erősséget.

Csakhamar berohantak a kurucok s kardra hányták a hétezer főnyi ráció hadat, maga a vezérük, a hős Kiss Balázs ezredes is elesett. Ettől fogva Beresényi volt a kuruc sereg lelke, szervezője és fővezére. Csodás tevékenységet fejtett ki. Gondoskodása mindenre kiterjedt s naponta öt-hat levelet is írt. Csak a Károlyi-levéltárban több mint kétszázötven eredeti apró gyöngybetűs írásu levelét őrzik. Ezeket ki is adta Thaly Kálmán a Rákóczi-tárban.

Az ónodi országgyűlésen, ahol az osztrák uralkodóházat az ő indítványára detronizálták, ő kiáltott föl így:

— Eb ura fakó, József császár nem királyunk többet.

Itt történt a gyűlés megnyitása után, hogy Turóc-megye követeit, Rakovszkit és Okolicsányit felelőségre vonta Rákóczi, amiért őt a vármegyékhez intézett körlevélben haszonleséssel és önzéssel merték vádolni. A rendek nem tudván mit tegyenek, mélyen hallgattak, mire Rákóczi indignálódva felkelt trónjáról s el akarta hagyni a gyűlést.

Beresényi erre felháborodásában kardot rántott s ezt kiáltva:

— Inkább haljanak meg a gyalázatosak — kardjával Rakovszkira sujtott.

A mellette álló Károlyi erre úgy fejbe vágta

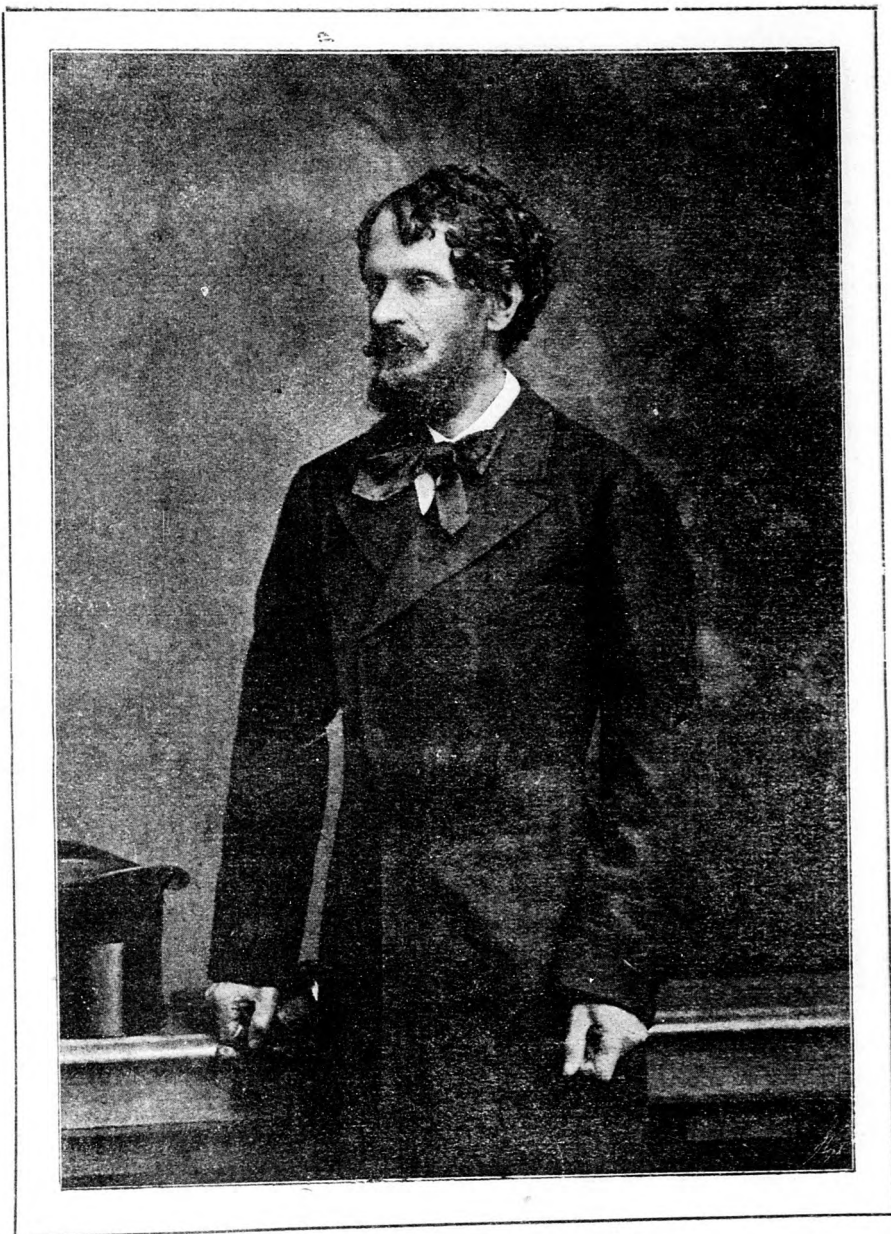
Rakovszkit, hogy szörnyet halt. A rendek mind kardot rántottak s e kiáltással:

— Haljanak meg a gyalázatosak — Okolicsányira rontottak, akit nagynehezen, több sebből vérezve, a palotások kihurcoltak s másnap, rendes ítélet után a dögnyuzó helyen kivégezték.

A megszorult Bécs nádorsággal, hercegi címmel s roppant uradalmak ígéretésével környékezte meg Bercsényit, ha visszatér a császár hűségére, de ő ez

„Hannibál Heister csaknem megful belé, az mint dicséri Bercsényit és nem tudom micsoda nagy részit ve i az világnak hozzá, hogy nincs hozzá hasonlítható értelmes ember benne“, — mondja a pozsonyi labanc napló.

Bercsényi a gyászos fordulat után lengyel földre követte Rákóczit, aztán vele ment Rodostóba is. Itt halt meg neje, Csáky Krisztina, 1722-ben s ekkor harmadszor is megnősült. Elvette Kőszeghy Zsuzsikát,

Néhai Andrassy Gyula gróf.

ajánlatokat a legnagyobb felháborodással utasította vissza. A végzetes treneséni csatában, ahol Rákóczi lezuhant lováról s a kurucok azt hitték, hogy elesett, Bercsényi is megsebesült.

Rákóczi helytartója a kuruc háború alatt is fényes udvart tartott. Czedron Imre nevű karmesterének vezetése alatt saját udvari zenekara volt és nagy kísérettel, saját családi címeres zászlói alatt utazott. Fejedelmi lakomákat adott s az ország legkiválóbb családjait, az angol és a hollandi követeket gyakran látta vendégül. A Dunántul elfogott Heister Hannibál, a fővezér öcsese, mint a kurucok rabja, gyakran volt vendége Kassán s mikor kiszabadult, nem győzte eléggé magasztalni a lovagias és lángeszű Bercsényit.

ungvári tisztartójának árváját, aki azonban hamar özvegyesre jutott, mert a főtábornagy 1725-ben Rákóczi karjai közt kiszenvedett. A pestis miatt holttestét nem vették fe esége mellé Galatába, hanem a rodostói görög templomban temették el gróf Esterházy Antal mellé. Fia, aki Franciaországban maradt s a francia király Rákóczi ajánlatára kapitányi rangban alkalmazta a hadseregnél, többször meglátogatta Rodostóban s az ott ni bujdosókból toborozta az első francia huszárezredet.

Bercsényi László gyorsan emelkedett s a francia hadsereg tábornagya lett. Unokája a múlt század első felében Kassán hunyt el s vele férfi ágon kihalt a nagyhirű Bercsényi-család. Most feleségével,

Csáky Krisztinával együtt őt is hazahozták s ott nyugszik a nagy fejedelem mellett, akit életében oly híven szeretett.

Nejének, az egykor ünnepelt szépségü Csáky Krisztina grófnőnek holttestét az 1730-iki tüzvész elhamvasztotta, csupán egyes csontszilánkok és a koponyája maradt meg. Ilyen mulandó minden e világon!

(Folytatása következik.)

Képeinkhez.

Az 1867-iki miniszterium. Abból az alkalomból, hogy néhai *Andrássy Gyula* gróf szobrát a múlt vasárnap leleplezték, időszerűnek tartjuk bemutatni az akkori miniszteriumot képen. Azok a derék emberek ma már mind csendes emberek, csak emlékük maradt meg az utókor részére és alkotásuk hirdeti régi nagyságukat.

Nehai *Andrássy Gyula* gróf. Egy világhírű magyar államférfiúnak néhai *Andrássy Gyula* grófnak emeltek szobrot a fővárosban, mely előtt a király is megjelent, hogy tisz elhesse a régi jó barát emlékét. Néhai *Andrássy Gyula* grófnak arcképét is bemutatjuk az ünnepélyes alkalomból.

Lépő rejtvény.

Meny-	to-	az	rok,	gyal	pász-	jött	zá-
rok.	ből	pász-	an-	to-	El-	tok	hoz-

A megfejtők között *Péterfy Tamás* „A góbé a gazdaságban” című humoros góbé könyvét sorsoljuk ki.

Megfejtési határidő 1906. december hó 15.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 48. számában közölt talány megfejtése:

Esik a hó nemsokára.

Helyesen fejtették meg: *Renner Ida*, ifj. *Horog László* né, *Beke József* né, *Barabás József* né, öz. *Badicsné Simon Julia*, *Huszár János*, *Péterfy Tamás* né, *Benkő Aron*, *Csinta Lajos*, *Varró Elek*, *Marton János*, *Sneider Ferenc*, *Nagy János*, *Beke András*, *Szechesi Ferenc*, *Veesési János*, *Szombath József*, *Borbát Antal*, *Morva Ferenc*.

A sorshuzásnál ifj. *Horog László* né nevét huzzuk ki elsőnek kinek egy értékes regényt küldtünk.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Karácsonyi ajándékunkat a „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyvet 1907-re” minden előfizetőnk megkapja az ünnepi számmal.

Szekeres János. Előzetes megegyezés híján az uraság nem köteles hurcolkodási költségeit megtéríteni, bár a rendes szokások szerint azokat rendszerint ő viseli. Követelni joga tehát nincs.

Pályázati hirdetmények.

Az északi főmühelyi lakóház telepén a házakban, az utakon, udvarokban és kertekben összegyűlő gaz, söpredék, szemét és trágya elfuvarozási munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta, a pályázati feltételek, nemkülönben a szerződés tervezete az alulírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségében (Külső Kerepesi-út, szemben a keleti pályaudvar érkezési oldalával) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Jogérvényes és kellően bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. évi december hó 15-én déli 12 óráig a Budapest jobbpárti üzletvezetőség titkárságánál nyújtandók be következő felrattal:

„Ajánlat az északi főmühelyi lakóháztelepen összegyűlemlő szemet és trágya elfuvarozására”.

Bánatpénz fejében legkésőbb 1906. évi december hó 14-ig déli 12 óráig 200 korona, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbbi 14 napnál nem régebb árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadhatók el.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló betétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Budapest, 1906 november 20.

A magyar király államcsutak Budapest-jobbpárti üzletvezetősége.

(Utányomás nem díjazatik.)

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1906. december 2.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.—1'20 K., vidéki borjúhús 130—136 K., sertés- 96—1'26 K., szalonna füstölt 120—140 K., szalonna, olvasztani való 1'22—1'32 K., háj 140—144 K., sertészsír 1'36—1'44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 0'92—1'92 K., hazai sonka 1'80—2'— K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Legjobb tejfőlőző a BALTIC

BALTIC-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részese mindennek elismerésben, mert a legtökéletesebb és legmodernebb tejfőlőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIC kezelést még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerszámok nélkül eleje vétehető és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

A BALTIC RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd a szerkesztés a „Köz-telek” 70-es számában)

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi-szeperatorokról irt hírlátunkat.

Baltic Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképvisellete

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körut 8. szám

TELEFON 52-58.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Üzletvezetőség Aradon. 27774/I. sz.

Pályázati hirdetésny.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt és 1907., esetleg 1908. és 1909. években szükséges kavics- és terméskőmennyiségek szállítását szándékozik biztosítani és pedig:

A biztosítani szándékolt anyag			Jegyzet
Megnevezés	Egység	mennyisége m ³ -ben	
Bánya- vagy folyamkavics	m ³	3200 m ³	A falépitményi kavicsnak 5—6 cm.-nyi, az utépitéshez való kavicsnak 3—4 cm.-nyi nagyságának és minden földes anyagtól és zu aléktől mentesnek kell lennie.
Rostált kavics	"	szükség szerint	
Falépitményi darabolt kavics	"	22.000 m ³	
Utépitéshez való darabolt kavics	"	1000 m ³	
Terméskő válogatott nagy darabokban 0:1 m ³ —0:5 m ³ -ig	"	szükség szerint	
Terméskő közepnagyságu darabokban utkövezésre, egy sík lappal 0:05 m ³ alul 0:01 m ³ -ig	"	"	
Terméskő kisebb darabokban 0:01 m ³ alul 0:003-ig	"	"	
Közuzalék mint fedőanyag	"	"	

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél ingyen megszerezhető. Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállításra vonatkozó 129291/1906. sz. általános feltételek a pályázati határidőig alólírott üzletvezetőség anyag- és feltárbeszerzési osztályánál a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az általános szállítási feltételek közpénzfizetés mellett a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárától (Budapest, Andrásy-ut 73—75. sz.) 50 fill. áron szerezhető meg. Posta útján való rendelésnél 20 fill. bélyegköltség is beküldendő.

Az 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen alábbi külezimmet:

„Ajánlat a 27774/906. sz.-hoz, kavics és terméskő szállítása iránt” 1906. december hó 15-ikének déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztályának főnökéhez benyújtandók vagy posta útján beküldendők.

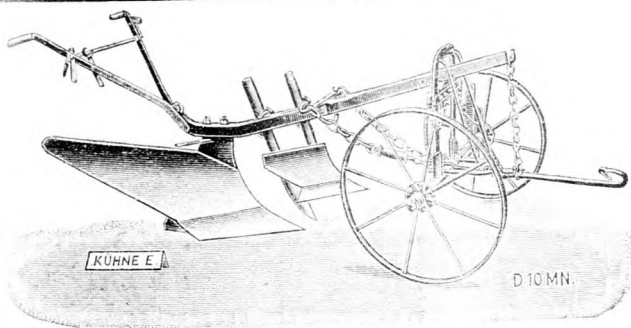
Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték-papírokból 1906. évi december hó 14-ikének déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre névze az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Aradon, 1906. évi november havában.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

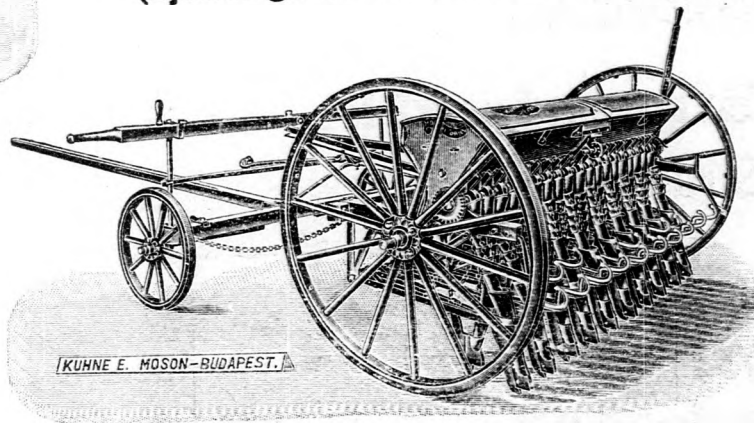
Az őszi idényre:
Egy- és kétvasu ekéket
(Ujdonság: BIPPART-altalajeke).

Sorvetőgépeket

és mindennemű mezőgazdasági gépeket szállít:

Kühne E. Mosonban.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán
két sorozatban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

Gazdak Biztosító Szövetkezele

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.953,240 — kor.
Tartalékok 601,263.93 kor.
Összesen 2.554.503.93 kor.

1901. évi fölösleg 90,349. — kor.
1902. évi fölösleg 59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg 109,331.73 kor.
1904. évi fölösleg 72,438.23 kor.
1905. évi fölösleg 61,730.60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az
ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslegből együttes határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
lést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—3%-os
díjvisszatérítést en részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosított-
tak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesítet-
nek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításra minden irányban
szélességgel szolgál az igazgatószék.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint 770 első
díjat nyertek. — Évi gyártás
körülbelül 85000 darab.

Több mint 500,000 Alfa Laval
Separator az egész világon.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét,

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő

szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.